Preventivní plán ZŠ Jiříkov

Školní rok 2024/2025

Zpracovala: Mgr. Kateřina Votočková,
upravila Mgr. Miroslava Kubešová

Obsah Preventivního programu školy:

1. Základní údaje o škole ……3
2. Charakteristika školy……4
3. Riziková místa školy……4
4. Školní preventivní tým…… 5
5. Vnější zdroje školy……. 5
6. Základní legislativa……. 7
7. Monitoring rizikového chování ve školním roce 2023/2024……. 8
8. Hodnocení školního roku 2023/2024……. 8
9. Hlavní cíle školy pro školní rok 2024/2025…… 11
10. Témata specifické primární prevence – školní rok 2024/2025……. 12
11. Aktivity specifické, nespecifické prevence pro školní rok 2024/2025……. 13
12. Přílohy Preventivního programu školy……. 14
    - Krizový plán školy
    - Školní program proti šikaně

1. Základní údaje o škole

ZŠ Jiříkov, okres Děčín

Moskevská 740/5, 407 53 Jiříkov

Tel.: + 420 605 873 178

+ 420 778 421 568

+ 420 778 421 566

Email: zsjirikov@zsjirikov.cz
kubesova.miroslava@email.cz

Personální zabezpečení:

Ředitelka školy: Mgr. Miroslava Kubešová

Zástupkyně ředitelky školy: pí Šárka Kontárová

Vedoucí učitelka 1. st.: Mgr. Kateřina Sladká

Výchovný poradce: pí Šárka Kontárová

Metodik prevence: Mgr. Kateřina Votočková

Pedagogové 1., 2. stupně

Asistenti pedagoga

Vychovatelky školní družiny

Provozní zaměstnanci školy

PLATNOST DOKUMENTU: od 1. 9. 2024

2. Charakteristika školy

Naše škola je jediná ZŠ ve městě. Působí ve dvou nově opravených sousedících budovách (1. stupeň školy, 2. stupeň školy), mezi kterými leží velká tělocvična školy. Jsme menší škola, máme útulné a příjemné prostředí. Výuka probíhá v kmenových třídách 1. a 2. stupně, v odborných učebnách, malé, velké tělocvičně školy, školní dílně, na novém sportovním hřišti, v přírodě. Součástí školy je školní družina (2 oddělení) v budově 1. stupně, v oddělených protilehlých budovách školní dílna a školní jídelna. Do školy chodí a jezdí žáci z nejbližšího okolí, nelze však o ní hovořit jako o škole spádové. V současné době má škola 274 žáků (k 30. 6. 2024).

Problematikou školy je nevyhovující sociální skladba žáků. Další negativa pro školu je ideální dostupnost jiných škol v okolním městě s výrazně menším počtem sociálně špatně adaptabilních žáků. Velkou roli hraje i vysoká nezaměstnanost ve městě, mnoho dětí žije v rodinách, které mají finanční problémy.

3. Riziková místa školy

Negativa školy jsou různá zákoutí v těsné blízkosti školy a školních budov (šk. dílny a školní jídelny), kde dochází k případným rizikovým aktivitám, nejčastěji kouření dále možné napadání spolužáků. Pozitiva ve vztahu k rizikovému chování je třeba vidět ve velikosti školy, je zde menší anonymita, studenti a pedagogové o sobě vědí, navzájem se znají. Ráno od 7:15 h. zajišťují dohled u školy 2 asistenti prevence kriminality. Během vyučování od 8:00 h. je areál školy, školní dvůr uzamčen. Doba před zahájením vyučování – řešeno možností docházky do školní družiny (1. – 4. tř.).

Dohled nad bezpečností žáků o přestávkách na každém patře školy vykonávají pedagogičtí pracovníci nebo asistenti pedagoga, ráno u šatny správní zaměstnanci. O přestávkách je třeba neustálé kontroly všech míst – třídy (učebny), chodby, WC, kde by mohlo docházet k negativním jevům mezi žáky. Prostory, kde aktuálně není výuka, se zamykají (šk. dílna, počítačová učebna, šatny, školní kuchyň, hudebna, tělocvična…).

Žáci mají možnost využít schránky důvěry, která je umístěná v 1. patře 2. st. školy. Schránka důvěry je místo, kde mohou žáci anonymně sdělit svoje přání, požadavky, případně stížnosti na dění ve škole. Dále je možné využít kdykoliv po domluvě pro řešení svých potřeb rozhovorů s výchovnou poradkyní, ředitelkou školy, metodičkou prevence, třídními učiteli,

pedagogy. Informace získané ze schránky důvěry jsou zpracovány, vyhodnoceny a prodiskutovány s ředitelkou školy, tř. učiteli, pedagogy.

4. Školní preventivní tým

Ředitelka školy: Mgr. Miroslava Kubešová

Vedoucí učitelka 1. st.: Mgr. Kateřina Sladká
Zástupkyně ředitelky školy: pí Šárka Kontárová
Výchovný poradce: pí. Šárka Kontárová
Metodik prevence: Mgr. Kateřina Votočková
Pedagogové 1., 2. stupně
Asistenti pedagoga

Školní preventivní tým společně komunikuje v rámci pravidelných pracovních porad nebo individuálně dle potřeby. Komunikace mezi výchovnou poradkyní a metodičkou prevence je rovněž pravidelná. Preventivní působení má jednotnou podobu a principy, je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího a informačního procesu. Cesty k dosažení cílů jsou přizpůsobeny věku žáků a navazují na jejich předchozí zkušenosti.

5. Vnější zdroje školy

Spolupráce s institucemi

- PPP Rumburk
- SPC Rumburk
- SVP Šluknovsko - Jiříkov
- OSPOD Rumburk
- KCentrum
- Policie ČR
- Městská policie Rumburk
- Městská policie Jiříkov
- Hasiči Jiříkov
- Město Jiříkov – Tel.: 412 338 111
- Schrödingerův institut – Tel.: 412 034 800

- knihovny
- lékaři

SVP Šluknovsko (Středisko výchovné péče Šluknovsko)
Vedoucí Mgr. Jana Bajanová
e-mail: vedoucisvp@ddsjirikov.cz
mob.: 778 742 766

OSPOD Rumburk – Sociálně právní ochrana dětí
Kontakt: vedoucí pracoviště Ivana Strašilová, Helena Drugová, Tel.: 412 356 293, 412 356 294
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Ing. Denisa Svobodová – vedoucí 412 356 290

Policie ČR – obvodní oddělení policie Rumburk, tř. 9. května 406/55,
Kontakt: Bc. Anna Mateiciucová, Tel.: 412 310 662 (kancelář) nebo 412 310 651 (dozorčí služba Obvodního odd. policie Rumburk)
krpulk.uo.dc.oo.rumburk@pcr.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Rumburk
Tel.: 412 332 325, kontaktní osoba: Mgr. Renata Valová, Mgr. Věra Forferová
E-mail:rumburk@pppuk.cz
Web: http://www.pppuk.cz/poradny/rumburk
Metodička prevence Mgr. Eva Michalinová
eva.michalinova@pppuk.cz
Tel: 412 332 325, mob: 608 199 222
Etoped Mgr. Zdeněk Staněk
zdenekstanek@seznam.cz
mob: 720 484 975
PPP Děčín
Čs. Armády 1164/8
405 01 Děčín
Tel.: 412 532 071
Mgr. Eva Křížová

Teen Challenge – Šluknov
Císařský 59
407 77 Šluknov
Tel.: 412 386 429

CEDER – komunitní centrum
Kontakt: Miroslav Řebíček, Křižíkova 918/ 32, 407 46 Krásná Lípa
Tel.: 775 233 703, email: info@os-sedr.cz

Telefonická krizová pomoc
Cílová skupina děti a mládež
Kontakt: Alena Sobotková, **tel. 116 111, email. : alena.sobotkova@varnsdorf.cz**

KC – Kontaktní poradenské centrum
Kontaktní a poradenské centrum WHITE LIGHT Rumburk je zařízení, které poskytuje služby sociální prevence uživatelům drog. Jejich prostřednictvím se snaží

minimalizovat zdravotní a sociální rizika spojena s užíváním návykových látek. Osobám blízkým uživatelům drog nabízí poradenské a informační služby.
Kontakt: vedoucí pracoviště – Vít Jelínek, adresa: 9. května 1227/25, 408 01 Rumburk
Tel.: 412 331 071, 602 195 104

Probační a mediační služba Rumburk
Zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností.
Kontakt: vedoucí pracoviště Mgr. Petra Kleprlíková, Mgr. Michal Barák

6. Základní legislativa

Zákony:

- O ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek č. 65/2017 Sb.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů
- Zákon o sociálně - právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb.
  Trestní zákon č. 40/2009 Sb.
- ***Vyhlášky:***
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Metodické pokyny:

- Usnesení vlády č. 340/2010, o Národní strategii protidrogové politiky na období 2010 až 2018
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů
- ve školách a školských zařízeních MŠMT ČR čj. 21291/2010-28
- Metodický pokyn Ministerstva školství a mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízení č. j. MŠMT- 22294/2013-1
- Metodický pokyn Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. MŠMT-21149/2016

7. Monitoring rizikového chování ve školním roce 2023/2024

Ve školním roce 2023/2024 bylo řešeno následující rizikové chování - počet žáků

Rizikové chování	počet případů/žáků
Agresivita vůči spolužákům	7 žáků
Agresivita, slovní útoky na pracovníky školy	1 žák
Záškoláctví	4 žáci
Návykové látky (kouření)	4 žáci
Nevhodné použití mobilních telefonů ve škole	2 žáci
Projevy šikany	2 žáci
Projevy vandalismu	0 žáků

8. Hodnocení školního roku 2023/2024

Preventivní program byl řádně plněn všemi vyučujícími.

Přehled realizované specifické prevence na I. stupni je uveden v tabulce (založena u metodičky prevence), témata byla začleněna do vyučovacích hodin (Dramatická výchova, Člověk a jeho svět, Etická výchova, ČJ čtení, sloh a dalších), byl proveden zápis v třídních knihách.

Na II. stupni byl preventivní program specifické prevence plněn během hodin Výchovy ke zdraví, Přírodopisu, Občanské výchovy, Rodinné výchovy, Českého jazyka a dalších. Učitelé začleňovali témata do výuky dle návaznosti na probírané učivo, byl proveden zápis v třídních knihách.

Při výuce byly uplatňovány různé metody a formy práce – diskuze, sociální hry, besedy, promítání dokumentů, filmů s následnou besedou na dané téma, atd.

O problematice rizikového chování se hovořilo na poradách, setkáních preventivního týmu, ale i průběžně při řešení nějakého problému. Problémové chování žáků jsme řešili na výchovných komisích – provedeny zápisy (zápisy založeny u výchovné poradkyně).

Drobné přestupky - vedeno jednání s rodiči – vždy proveden zápis bodů jednání, závěru. Pokračovali jsme v úzké spolupráci s institucemi – SPC Rumburk, PPP Rumburk, SVP

Šluknovsko, OSPOD Rumburk, Schrödingerův institut, Městská policie Rumburk, MUDr. Jančová (omezit skryté záškoláctví).

Uskutečněné programy, besedy specifické prevence:

- Bubnovačka – zaměřené proti násilí v rodinách.
- Schrödingerův institut – nabídka volnočasových aktivit
- Přednáška nebezpečí internetu „WI-FI“ (4. – 5. Ročník)
- Přednáška na téma „Kyberšikana“ (4. – 5. Ročníky)
- Etické dílny (3. Ročník)
- BESIP – ŠD – dopravní výchova – dopravní hřiště
- Zooterapie v podání studentů Gymnázia Rumburk (6. – 8. Ročníky)
- Beseda o knihách s paní Fišerovou
- Přednáška nebezpečí „WI-FI“ pro 6. – 7. Ročníky
- Beseda na úřadě práce – budoucí povolání (8. Ročníky)

Vzdělávání pedagogů v rámci specifické prevence, semináře:

- Seminář: Asertivita, způsob jednání a zvládání konfliktních situací (Mgr. Diana Halvová)
- Seminář: Problémové chování žáků (Mgr. Helena Bicanová)
- Seminář: Přednáška o výchově děti (M. Farská, L. Husáková, H. Pavelková, E. Landová, Ing. D. Tomčala)
- Seminář: Jak zapojovat žáky s OMJ do běžné výuky (Mgr. Helena Bicanová)
- Prevence záškoláctví (Mgr. Kateřina Votočková)
- Šikana z pohledu práva (Mgr. Miroslava Kubešová)

V rámci nespecifické prevence, která velkou měrou přispívá ke zdravému životnímu stylu žáků a jejich správným postojům k rizikovým aktivitám proběhlo několik akcí - přehled. Snažíme se o rozvíjení zájmů u žáků, zvyšování sebevědomí žáků, zlepšování komunikačních dovedností, schopností řešit problémy, rozhodovat se, zlepšit vztahy mezi žáky, stmelit kolektivy. Usilujeme o zapojení do aktivit co největšího množství žáků.

Ve školním roce 2023/24 jsme realizovali následující programy, besedy, akce:

- Výpravy do lesa ŠD
- Olympiáda ŠD
- Drakiáda 1. stupeň
- Spolupráce tříd, učitelů s partnerskou školou v Neugersdorfu
- Vycházky do přírody
- Návštěva Muzea Rumburk
- Exkurze do školní jídelny, zoo, České Švýcarsko, EWM aj.
- Vycházky po okolí – bezpečnost silničního provozu
- Sportovní aktivity ve Schrödingerově institutu
- Bruslení ŠD
- Podzimní den
- Bubnovačka – celá škola
- Olympiáda v ČJ (8. – 9. Ročníky)
- Strašidelná škola
- Bobřík informatiky – školní kolo 4. – 6. Ročník a 7. – 9. Ročník
- Mikulášská pro žáky 1. a 2. stupně
- Mikulášská besídka ve ŠD
- Předvánoční tvořivé odpoledne
- Zdobení vánočních stromků na náměstí města Jiříkov (1. stupeň)
- Návštěva kláštera a prohlídka Betlému ve Schrödingerově institutu
- Vánoční besídka ve ŠD
- Vánoční besídky ve třídách
- Lyžařský výcvik (7. – 9. roč.)
- Turisticko-branný kurz
- Karlovarský skřivánek – pěvecká soutěž
- Dětská scéna - recitační soutěž
- Sportovní soutěže – Přehazovaná, Basketbal,…
- Projekt Příběhy našich sousedů
- Projektový EKO DEN
- Vědomostní olympiády
- Den otevřených dveří
- Stolování - turnaj rodinných týmů v „Člověče, nezlob se“ – stmelování členů rodin
- Šluknovský správňák – soutěž v poskytování laické 1. pomoci

- Návštěvy knihoven v Jiříkově a v Rumburku
- Atletická olympiáda měst
- Čarodějnický rej 1. stupně
- Přespání ŠD ve škole
- Malování na chodník
- Spolupráce s MŠ Jiříkov (náslechové hodiny)
- Den dětí
- Dětský den ve ŠD
- Zvířátkový den ve ŠD
- Školní výlety tříd
- Ovoce a mléčné výrobky do škol

9. Hlavní cíle školy pro školní rok 2024/2025

Dlouhodobé cíle:

- formovat postoje žáků k nežádoucímu rizikovému chování
- podporovat sociální dovednosti žáků - řešení konfliktů, problémů, týmová spolupráce, komunikace, umět pomoci, umět přijímat pomoc, stát si za svým názorem a obhájit si ho atd.
- spoluprací s rodiči formovat osobnost žáků
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu
- pěstovat v žácích morální hodnoty
- dbát na kulturní vystupování a vyjadřování žáků, podporovat zdravé vztahy ve třídních kolektivech
- vést žáky k šetrnému zacházení se společným majetkem a jeho úmyslné poškození včas a efektivně řešit
- dodržovat pravidla stanovená školním řádem, jejich porušování vhodně postihovat
- podporovat ve škole všechny aktivity, které přispívají k prevenci (různé sportovní, výtvarné a jiné soutěže, olympiády, projektové dny apod.)

Krátkodobé cíle:

- pokračovat v tomto školním roce v systému prevence ve všech ročnících – všichni učitelé
- navázat vztahy s třídními učiteli - vzájemná efektivní spolupráce v této oblasti, podpořit i vztahy mezi jednotlivými třídními učiteli
- motivovat pedagogické pracovníky k aktivnímu zapojení do realizace preventivního programu ve svých hodinách i mimo hodiny při komunikaci s žáky
- zavedení pravidel tříd, jejich dodržování

- pravidelná hodnocení klimatu třídy (klasifikační pedagogická rada) – ředitelka školy, třídní učitelé, metodik prevence, výchovný poradce, netřídní učitelé – dle potřeby častěji na provozních poradách
- zvýšit povědomí žáků školy o funkci metodika prevence - vědět, za kým mohou přijít se svými případnými problémy
- efektivně řešit záškoláctví - cílem je snížit oproti loňskému školnímu roku počet zameškaných omluvených i neomluvených hodin na obou stupních (spolupráce s rodiči, motivovat žáky k docházce na vyučování)
- pro řešení výchovných problémů svolávat výchovnou komisi (vedení školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, rodiče, příp. OSPOD, Policie atd.) za účelem co nejefektivnějšího projednání nežádoucích jevů u žáků, s cílem omezit či odstranit tyto nežádoucí jevy
- zefektivnit využívání vnějších zdrojů školy, vzájemně se snažit o efektivnější spolupráci s nimi
- podle aktuálních potřeb zorganizovat preventivní akce, besedy, programy

Cílem naší primární prevence je, abychom v maximální možné míře předcházeli a současně zmenšovali míru rizik spojených s konkrétními projevy rizikového chování.

10. Témata specifické primární prevence ve školním roce 2024/2025

Jednotlivá témata si vyučující začlení do vyučovacích hodin tak, aby korespondovala s probíraným učivem dle ŠVP, dále dle potřeb při výskytu nežádoucích jevů.

- Vztahy mezi lidmi, vztahy v kolektivu, vztahové problémy
- Osobní bezpečí, chování k cizím lidem, rizikové sexuální chování
- Kázeňské problémy ve škole, na veřejnosti
- Šikana
- Kyberšikana
- Rizikové chování v dopravě
- Intolerance, rasismus
- Záškoláctví
- Činnosti ve volném čase, volnočasové aktivity, závislosti na hazardních hrách, počítačích
- Vandalismus / ochrana přírody
- Zneužívání návykových látek, experimentování s nimi
- Poruchy příjmu potravy (anorexie, bulimie)
- Porušování zásad zdravého životního stylu
- Prevence úrazů, rizikové sporty a činnosti
- Agrese, násilí, domácí násilí
- Projevy rasismu, xenofobie
- Nezaměstnanost /volba povolání /cíl a smysl pro život
- Negativní působení sekt

11. Aktivity specifické prevence ve školním roce 2024/2025

Aktivity specifické prevence budou zařazovány podle aktuální nabídky a konkrétní situace v jednotlivých třídních kolektivech.

Programy, besedy, akce (specifická, nespecifická prevence) – viz. měsíční plány

Aktivity nespecifické prevence ve školním roce 2024/2025

Volnočasové aktivity nabízené školou ve školním roce 2024/2025
(zájmové kroužky naší školy jsou poskytovány bezplatně)

Přehled kroužků pro žáky I. stupně – postupně aktualizovány na webových stránkách školy

Den v týdnu	Název kroužku	Kdo ho povede	Uč.	Čas
Úterý	Logopedie pro 1. B	Mgr. M. Samková	I. B	11:50 - 12:35
Středa	Florbal pro 1. stupeň	Mgr. L. Cipriánová	VTV	13:00 - 13:45
	Sboreček Zpěváček	Mgr. L. Martanová	IV. B	13:45 - 14:30
Čtvrtek	Logopedie pro 1. ročníky	Mgr. K. Sladká	I. A	11:50 - 12:35
	Logopedie pro 2. a 3. ročník	Mgr. D. Halvová	IV. A	12:45 - 13:30

Přehled kroužků pro žáky II. stupně – postupně aktualizovány na webových stránkách školy

Den v týdnu	Název kroužku	Kdo ho povede	Uč.	Čas
Pondělí	Půlhodinky čtení	Mgr. H. Bicanová	VII. B	14:00 - 14:45
	Kroužek školní mediace	Š.. Kontárová	UČJ	14:00 - 14:45
Středa	Florbal 6. - 9. (SI)	J. Kolář	VTV	13:45 - 15:30

Čtvrtek	Dračí hlídka	Vítek Cupal (dohled Š. Kontárová)	UČJ	14:00 - 14:45
	Pohybovky (SI)	Eva Landová	VTV	14:30 - 16:00

V Jiříkově, 1. září 2024

12. PŘÍLOHY:

Krizový plán školy

Výskyt, konzumace, distribuce tabákových výrobků, alkoholu, OPL (omamných psychotropních látek) ve škole nebo na školou pořádaných akcích jsou ošetřeny ve Školním řádu.

Doporučené postupy

Tabákové výrobky:

- zabránit v dalším používání tabákového výrobku
- tabákový výrobek žákovi odebrat
- sepsat záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek)
- udělit nápravné opatření podle školního řádu
- informovat zákonné zástupce
- když se jednání opakuje, zákonní zástupci jsou nečinní, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte, vyžádá pomoc

Nález alkoholu ve škole:

- ihned informovat vedení školy
- nalezenou tekutinu uložit u vedení školy jako důkaz, tekutinu nepodrobovat žádnému testu
- sepsat záznam o události
- je-li alkohol nalezen u žáka, sepíše se záznam s žákem (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka), zápis podepíše i žák, když odmítá, uvede se do zápisu
- zápisu, rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy, výchovný poradce, vyrozumí se rodiče
- udělit návrh nápravného opatření dle školního řádu

Konzumace alkoholu ve škole:

- zabránit v další konzumaci
- zavolat lékařskou pomoc, zákonný zástupce
- vyrozumět vedení školy, sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka (od koho má alkohol)
- udělit návrh nápravného opatření dle školního řádu

Distribuce OPL ve škole:

- při podezření na distribuci drog informovat vedení školy
- vedení školy vyrozumí místní oddělení Policie ČR, zkonzultuje další postup
- vyrozumí zákonného zástupce, případně OSPOD
- žáka izolujeme od ostatních a máme pod pohledem
- u žáka v žádném případě neprovádět osobní prohlídku

Nález OPL ve škole:

- přivolat dalšího pracovníka školy s čistou obálkou, žák vloží OPL do obálky
- zabavenou látku nepodrobovat žádnému testu
- o nálezu ihned informovat vedení školy, sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka)
- zápis podepíše i žák, když odmítá, uvede se to do zápisu, rozhovoru je přítomna ředitelka školy
- vedení školy vyrozumí Policii ČR, zákonný zástupce
- žáka izolujeme od ostatních a do příjezdu Policie máme pod dohledem
- u žáka v žádném případě neprovádět osobní prohlídku ani prohlídku věcí

Žák pod vlivem OPL:

- v případě, že je látka nalezena u žáka, který ji intoxikoval přivolat dalšího pracovníka školy s čistou obálkou, žák vloží OPL do obálky
- zabavenou látku nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění chemické struktury
- informovat vedení školy
- přivolat záchrannou službu
- zavolat rodiče
- vyrozumět Policii, ta zajistí další postup

Řešení neomluvené absence

- nepřítomnost žáka omlouvají zákonní zástupci
- prevence skrytého záškoláctví – škola může požadovat, pokud to považuje za nezbytné, doložení nepřítomnosti žáka od ošetřujícího lékaře
- neomluvená absence – informovat výchovného poradce

  Do 10 neomluvených hodin – pozvat rodiče k jednání, provést zápis, domluvit se na dalším postupu, nápravné opatření

  Nad 10 neomluvených hodin – vedení školy svolává výchovnou komisi (ředitelka školy, zákonný zástupce, výchovný poradce, zástupce OSPODu), rodiče pozvat doporučeným dopisem s doručenkou

  Nad 25 neomluvených hodin – vedení školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví OSPODu nebo pověřenému obecnímu úřadu (přestupkové komisi MÚ – komise záležitost projedná, podle závažnosti může podstoupit Policii ČR)

  Udělení kázeňského patření

  Pokud počet neomluvených zameškaných hodin přesáhne 75 – řeší se jako trestní čin

Školní program proti šikaně

Obsah:

1. Co to je šikana?
2. Varovné signály
3. Stádia šikanování
4. Preventivní opatření školy
5. Postup řešení šikany ve škole
6. Výchovná opatření školy
7. Otázky, které je možné použít při vyšetřování šikany
8. Práce s rodiči
9. Kyberšikana

1. Co to je šikana?

Mezi dětmi se odjakživa projevuje rivalita a škádlení. Pokud se odehrává v rozumné míře a všichni zúčastnění to chápou jako určitou formu legrace, potom je vše v pořádku a nemůže nikomu ublížit. V případě, že chování žáka/ů vůči spolužákovi/skupině přeroste v opakované ubližování, zastrašování, vyhrožování, bití, slovní útoky, ničení věcí, ponižování, ale i záměrné vyčlenění žáků z kolektivu, nastává problém. Pokud to trvá dlouhodobě, může mít následky na duševním zdraví dítěte. Nejčastěji jsou ohroženy děti, které se nějakým způsobem odlišují od ostatních v kolektivu. Např. děti trpící obezitou, nosící brýle, znevýhodněné sociálně, mentálně, fyzicky, patřící k jiné národnostní nebo náboženské skupině, zaostalejší, nebo naopak i nadprůměrně inteligentní. Často to může být žák, který přichází do třídy nový mezi stávající kolektiv. Je proto třeba věnovat velkou pozornost žákům nově zařazených do třídy, protože mohou nastat přizpůsobovací konflikty. Specifickou skupinou jsou děti, které navštěvují stejnou školu, kde působí jejich rodič jako učitel. Ostatní žáci je mohou brát jako zvýhodněné, mírněji hodnocené a staví se k nim odmítavě.

Šikana může probíhat přímo ve škole během vyučování a o přestávkách, ale také při cestách domů a z domova. V poslední době se může školní šikana přesunout také do virtuálního prostoru (tzv. kyberšikana - viz později).

2. Varovné signály

Nejčastější přímé varovné signály mohou být:

- posměšné poznámky na adresu žáka, nadávky, ponižování, hrubé žerty
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským a nenávistným nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu, nebo aby za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačnýmtónem
- skutečnost, že se jim podřizuje
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání - je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

Nepřímé varovné signály mohou být:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními

- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý a ustrašený
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- školní prospěch se u žáka někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, příp. rozházené
- stále nějaké své věci postrádá
- mívá zašpiněný nebo poškozený oděv
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které neumí uspokojivě vysvětlit

Rodiče žáků by si měli všímat především těchto možných signálů toho, že jejich dítě by mohlo být šikanováno:

- za dítětem nepřichází domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- nechuť jít ráno do školy (zvlášť když dříve mělo školu rádo), dítě odkládá odchod z
- domova, příp. je na něm možno pozorovat i strach
- ztráta chuti k jídlu
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o
- odvoz autem
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu)
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se u něj projevují výkyvy nálad
- zmínky o možné sebevraždě
- odmítá se svěřit s tím, co ho trápí
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody, případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná
- projevuje i zlobu vůči rodičům
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat
- doma
- své zdravotní potíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem
- apod.)
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku

3. Stádia šikanování

Šikana je nemocí celé skupiny, v tomto případě třídy. Zda se rozvine agrese do šikany, záleží na klimatu třídy. První stádium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož "úkor" je pro některé žáky skvělé si dělat legrácky.

Pak to ale jde dál, skupina si najde svého tzv. „otloukánka“. Třetí stádium je klíčové, kdy se vyčlení jádro agresorů a systematicky začne šikanovat své oběti. Do této chvíle je možné věci jasně řešit. Dále ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V posledním, pátém stádiu se stane šikanování skupinovým programem.

Odhad závažnosti onemocnění skupiny:

a) **počáteční onemocnění** tj. první, druhý a třetí stupeň šikanování
b) **pokročilé onemocnění** tj. čtvrtý a pátý stupeň šikanování

4. Preventivní opatření školy

- spolupráce s rodiči (dítě by mělo být ujištěno, že se nemá bát v případě potřeby o šikaně mluvit, upozornit na ni, že nikdo nemá právo ubližovat jiným, děti by měly mít ve svých rodičích podporu)
- snaha o neustálé zlepšování klimatu ve třídách (např. podporovat skupinové aktivity ve třídách, rozvíjet sociální schopnosti apod.)
- otevřenost pedagogických pracovníků vůči stížnostem dětí i pracovníků školy, možnosti pro žáky - schránka důvěry, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, vedení školy, další pracovníci školy)
- v případě zachycení prvních projevů možné šikany včas a efektivně řešit

5. Postup řešení šikany ve škole

Počáteční šikana

Pokud zaměstnanec školy zjistí informace o počáteční šikaně, je povinen postupovat podle následujících kroků:

1. Neprodleně oznámit toto zjištění třídnímu učiteli, metodikovi prevence, výchovnému poradci nebo vedení školy
2. Následuje setkání třídního učitele, výchovného poradce, vedení školy, metodika prevence, případně svědků, kde jsou dohodnuty další kroky řešení
3. Jsou vedeny rozhovory s žáky, kteří na šikanu upozornili, a poté s oběťmi. Je proveden zápis z jednání. V případě dalších svědků je třeba vyslechnout i je.
4. Rozhovor s agresorem/agresory. Nikdy nekonfrontovat oběti a agresory!
5. Zajistit ochranu dětem. Oznámit stav věcí rodičům oběti a společně domluvit další
6. postup (např. přeřazení do jiné třídy).
7. Při negativních dopadech na oběť doporučit rodičům spolupráci s odborníky (např.
8. PPP, psycholog, psychoterapeut)
9. Oznámit věc rodičům agresora
10. Podle stupně provinění agresora potrestat dle klasifikačního řádu školy
11. Důležité je další práce se třídou, kde k šikaně došlo (třídní učitel, metodik prevence,
12. odborník zvenčí - pracovník PPP atd.)

Pokročilá šikana

V těchto případech se jedná o takové šikanování, kdy je naplněná podstata trestného činu (provinění), nebo se jedná o podezření na takovýto trestní čin (provinění). Škola už není schopna vyřešit tuto situaci sama, potřebuje součinnost se specializovanými institucemi a policií.

1. V první řadě je nutné zajistit bezprostřední záchranu oběti (první pomoc, případně
2. přivolání záchranné služby, oddělit od agresorů)
3. Kontaktovat výchovného poradce, vedení školy a dohodnout další postup
4. Vedení školy kontaktuje rodiče oběti a informuje je o události
5. Mezitím je třeba zabránit agresorům na domluvě křivé výpovědi, např. jejich
6. oddělením od sebe, zajistit dozor dospělou osobou. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti
7. Nahlásit událost Policii ČR - provede vedení školy
8. Při vyšetřování události nikdy nekonfrontovat oběti a agresory!
9. Po dohodě s rodiči oběti spolupracovat s dalšími institucemi a orgány (PPP, OSPOD,
10. klinický psycholog, psychoterapeut).
11. Potrestat agresora podle klasifikačního řádu školy
12. Dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí),
13. v případě potřeby mu zprostředkovat péči PPP nebo jiných odborníků).
14. Důležité je dále pracovat se třídou, kde k šikaně došlo (metodik prevence, třídní
15. učitel, případně externí organizace pozvaná školou).

6. Výchovná opatření školy

Při potrestání agresorů se využívají výchovná opatření podle klasifikačního řádu školy, udělují se podle závažnosti

Výchovná opatření:

a) výchovná opatření dle závažnosti – NTU, TD, ŘD
b) převedení do jiné třídy
c) v mimořádných případech:
- doporučení rodičům o dobrovolném umístění dítěte v SVP nebo diagnostickém ústavu
- podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

7. Otázky, které je možné použít při vyšetřování

- Kombinovat uzavřené a otevřené otázky vedoucí k popisu situace. Uvedené otázky je nutné dále rozvinout, reagovat na odpovědi. Otázky nejdou ve sledu.

Pro oběť:

Jak se cítíš / Jak ti je?
Co se stalo?
Kde se to stalo?
Kdo u toho byl?
Jaký vztah máš k …?
Stalo se něco takového již dříve?
Kdy to začalo a jak?
Pomohl ti někdo?
Viděl vás někdo?
Řekl jsi to někomu – požádal o pomoc?
Bylo možné se bránit?

Pro informátory:

Co se stalo?
Kdy to začalo a jak?
Jak často se to děje?
Kde se to stalo?
Jak se chová oběť/agresor?

Pro agresora:

Otázky vyplývají z předchozích výpovědí oběti, svědků, neutrálních informátorů (vycházet z diagnostiky třídy)
Co se stalo?
Co tě vedlo k tvému chování?
Co jsi dělal?
Popiš situaci?
Nutil tě někdo?
Kdo u toho byl?
Kde se to stalo?
Kde jsi byl ty?
Kde přesně jsi byl?
Stalo se něco takového již dříve?
Jaký vztah máš k …?
Jak ses u toho cítil?
Co bys navrhoval za řešení ve tvé situaci?

8. Práce s rodiči

1. Kontaktovat rodiče až po základním prošetření (pokud není přítomen vyšetřování externista jiné organizace) a v případě, že jde o vyšetřování během běžné školní docházky
Telefonovat před svědky, mobilní telefon

Informace o vyšetřování žáka – telefonát by měl obsahovat tyto informace:

- Jakou roli dítě ve vyšetřování zastává
- Jaký průběh bude mít následující vyšetřování
- Kdo se účastní vyšetřování

- Požadavky na rodiče (vyzvednout dítě, spolupráce při vyšetřování, nabídka pomoci
- Nedělat závěr

2. Osobní jednání s rodiči vždy za přítomnosti žáka a min. dvou svědků
   - Informace o vyšetřování žáka – při předávání žáka, jaký průběh bude mít následující vyšetřování (krátce)
   - Informace o vyšetřování žáka – výsledek vyšetření
   - Seznámení s postupem vyšetřování
   - Seznámení s postihy
   - Další postupy a individuální doporučení – předat kontakty na návaznou síť poskytující individuální péči

Třídní schůzka:
- sdělení o postizích
- dalších formy ošetření třídy: 1. zvýšený dozor
  2. práce se třídou – vrstevnický program realizovaný PPP, SVP, práce s pravidly třídy
  3. režim – vyplněné přestávky, nadstandartní úkoly
  4. represivní kroky – OSPOD, Policie
  5. monitoring třídy
- průběžné informování rodičů o průběhu a změnách (formou individuálních sezení za přítomnosti dítěte)

Šikana mimo školu

Zjištěnou nebo oznámenou šikanu hlásit Policii ČR

9. Kyberšikana

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně Oproti klasické šikaně má kyberšikana mnohem větší dosah, útok je možný provést kdykoli a kdekoli, pachatel může být anonymní, může probíhat neustále, útok se šíří daleko rychleji, pachateli kyberšikany se často stávají i samotné oběti.

Mezi kyberšikanu řadíme projevy tradiční psychické šikany posílené využitím ICT, např.
- ponižování, nadávání, urážení v on-line prostředí
- vyhrožování a zastrašování v on-line prostředí
- vydírání v on-line prostředí
- očerňování (pomlouvání) v on-line prostředí
- publikování ponižujících videozáznamů, audiozáznamů nebo fotografií
- ztrapňování pomocí falešných profilů
- zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť
- obtěžování

Kyberšikana je zařazena mezi základní oblasti rizikového chování. Cílem primární prevence je předcházet rizikovému chování.

Ve škole předcházíme kyberšikaně následujícími postupy:

- do školního řádu jsou zanesena pravidla používání ICT a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách)
- jsme vzorem vhodného používání moderních technologií
- pracujeme na povědomí žáků o rizikovém chování na internetu
- začleňujeme témata spojená s rizikovým chováním na internetu do výuky

Pokud kyberšikana prokazatelně souvisí s činností školy a zároveň má výrazně negativní dopad do školního prostředí nebo takové narušení intenzivně a bezprostředně hrozí, je potřeba provést následující kroky:

- škola pomůže oběti zajistit důkazy
- ředitel školy oznámí incident OSPOD
- v závažnějších případech škola kontaktuje Policii ČR a také OSPOD
- škola musí informovat zasažené žáky o výsledcích šetření ve škole a udělených trestech

V případě, že **se neprokáže souvislost s činností školy**, škola nemůže udělovat kázeňské tresty, popř. snížené známky z chování za činnost, která se nestala během vyučování nebo v rámci akcí organizovaných a zajištěných školou (např. kurzy, exkurze, výlety, účast na soutěžích, přehlídkách, popř. při jejich přípravě).

Postup:

1. Zjistit informace o tom, kterých tříd se případ kyberšikany týká. Dále provést sociometrii ve všech zasažených třídách
2. Doporučit rodičům oběti, aby se obrátili na Policii ČR, OSPOD
3. Doporučit, aby se obrátili v případě potřeby na specializovanou instituci (Linka bezpečí, Dětské krizové centrum, PPP…)